

Katsauksia

Julius von Farkas 60-vuotias

Göttingenin yliopiston suomalais-ugrilaisen filologian professori Julius von Farkas täytti 60 vuotta 27. syyskuuta 1954.

Professori von Farkas on syntynyt aikaisemmin Unkariin ja nykyään Itävaltaan kuuluvassa Eisenstadtin kaupungissa, jonka kaupunginpäänä hänen isänsä toimi. Äidinkielensä unkarin rinnalla hän jo lapsuudenkodissaan täydelleen omaksui myös saksan kielen. Jo varhaisina opiskeluvuosinaan Budapestin yliopistossa ja Eötvös-Collegiumissa hän valitsi tehtäväkseen saksalais-unkarilaisten suhteiden tutkimisen.

Hänen opiskelunsa, joka oli ehtinyt viedä hänet lukukauden ajaksi myös Hallen ja Dijonin yliopistoihin, keskeytyi ensimmäiseen maailmansotaan, johon hän unkarilaisena reserviupseerina otti osaa. Jouduttuaan Venäjälle sotavankeuteen hän siellä käytti hyväkseen tarjoutuneita tilaisuuksia tutustuakseen tapaamiinsa suomalais-ugrilaisten kansojen edustajiin ja heidän kieliinsä. Sodan jälkeen hän jälleen tarttui opiskeluunsa ja saavutti vuonna 1919 filosofian tohtorin arvon Budapestin yliopistossa väitöskirjalla, joka käsittelee unkarilaisen kirjallisuuden historiaa.

Vuodesta 1921 vuoteen 1925 prof. von Farkas toimi unkarin kielen ja kirjallisuuden lehtorina Berliinin yliopistossa, viimeksi mainitusta vuodesta vuoteen 1928 Eötvös-Collegiumin Unkarin kirjallisuuden profes-

sorina ja sen jälkeen Berliinin yliopiston unkarin kielen ja kirjallisuuden professorina. Täällä hän myös sai tehtäväkseen toimia Unkarin valtion omistaman Unkarilaisen Collegiumin johtajana.

Vuonna 1945 professori von Farkasin oli pakko poistua palavasta Berliinistä, minne jäi sekä hänen johtamansa Unkarilaisen instituutin arvokas ja laaja kirjasto että hänen omakin kotinsa kirjastoineen. Perheensä hän kuitenkin onnistui pelastamaan ja sen kanssa hän aluksi asettui Baijeriin.

Siellä hän ensiksi toimi vierailevana professorina Münchenin yliopistossa, mutta siirtyi myöhemmin

Göttingenin yliopistoon. Tähän ravossapidettyyn yliopistoon perustettiin vakinainen suomalais-ugrilaisen filologian professorinvirka, jonka haltijaksi von Farkas kutsuttiin. Göttingenin sodalta miltei vahingoittumatta säilyneeseen, vanhaan ja kunnianarvoisaan yliopistokaupunkiin syntyi vähitellen hänen johdollaan uusi suomalais-ugrilainen laitos ja seminaarikirjasto, jota yhä kasvava oppilasjoukko käyttää. — Täällä professori von Farkas niinikään ryhtyi julkaisemaan aikakauskirjaa »Ural-Altäische Jahrbücher», jonka sisällyksestä suuri osa kuuluu suomalais-ugrilaisen kielentutkimuksen piiriin ja joka jatkaa hänen Berliinissä aikoinaan julkaisemansa »Ungarische Jahrbücher»-aikakauskirjan perinteitä.

Professori von Farkasin laaja ja arvokas kirjallinen toiminta on liikunut sekä Unkarin kirjallisuuden että suomalais-ugrilaisen kielitieteen alalla. Perustavaa laatua on hänen

laaja esityksensä Unkarin romanttikasta »Die ungarische Romantik» vuodelta 1930. Neljä vuotta myöhemmin ilmestyi hänen saksankielinen Unkarin kirjallisuuden yleisesityksensä, jota jälleen neljän vuoden kulluttua seurasi Unkarin kulttuurin historia. Mainittakoon tässä vielä hänen kirjoittamansa esitys Unkarin kirjallisuudenhistorian tutkimuksen vaiheista vuodelta 1943.

Professori von Farkas on Uralialtailaisen Seuran puheenjohtaja ja useiden tieteellisten seurojen, mm. Suomalais-ugrilaisen Seuran jäsen. Hän on pariin otteeseen vierailut Suomessa Helsingin ja Turun yliopistojen sekä Jyväskylän kasvatustieteellisen korkeakoulun kutsumana ja on niinikään esitelmöinyt Suomalais-ugrilaisessa Seurassa.

Lämmintä Suomen ystävää ja etevää tiedemiestä onnittelevat kiitolisina hänen lukuisat suomalaiset ystävänsä ja virkaveljensä.